

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/67/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3817200207
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3817200207.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Márie Vrtochovej v spore žalobcu Intrum Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Mýtna 48, IČO 35 831 154, zastúpeného JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, so sídlom Bratislava, Mýtna 48, P.O. BOX 205 proti žalovanej W. N., nar. X.X.XXXX, trvale bytom mesto A., o zaplatenie 1.270,64 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k. 14Csp/4/2017-43 zo dňa 27. októbra 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **zrušuje** a vec **vracia** súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol a rozhodol, že žalovanej sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva. Na odôvodnenie tohto rozsudku súd uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovanej zaplatenia 1.270,64 eur s príslušenstvom s odôvodnením, že jeho právny predchodca so žalovanou uzatvoril zmluvu o pôžičke, na základe ktorej jej poskytol celkovú sumu pôžičky 1.691,60 eur. Túto žalovaná nesplácala v dojednaných splátkach a do dňa vyhotovenia žaloby uhradila len sumu 70,- eur. Právny predchodca žalobcu vyzval žalovanú k úhrade dlžných splátok a upozornil ju na možnosť vyhlásenia splatnosti celého úveru. Nakoľko k úhrade nedošlo, žalobca dňa 19.2.2014 celý úver zosplatnil. Súd vykonal vo veci dokazovanie, z ktorého zistil, že žalovaná podpísala dňa 17.6.2013 listinu označenú ako „Žiadosť a zmluva o poskytnutí účelovej pôžičky“. V bode II. tejto žiadosti, nazvanom „Schválená výška Pôžičky“, sú okrem iného uvedené údaje: Schválená výška pôžičky: 1.197,30 eur, počet splátok: 40, celková suma pôžičky: 1.691,60 eur, termín konečnej splatnosti: November/2016, výška mesačnej splátky 42,29 eur, RPMN 23,96%, ročná úroková sadzba 23,96%, priemerná hodnota RPMN: 23,96%, celkové náklady spotrebiteľa: 494,30 eur. Právny predchodca žalobcu podpísal túto listinu dňa 21.7.2013. Listom zo dňa 24.1.2014, označeným ako „Výzva pred vyhlásením splatnosti úveru“ vyzval právny predchodca žalobcu žalovanú k úhrade dlžných splátok, v opačnom prípade dôjde k vyhláseniu splatnosti celého úveru. Celková istina podľa tohto listu bola 3.727,22 eur. Žalovaná uhradila právnemu predchodcovi žalobcu do podania žaloby sumu 70,- eur. Tieto skutočnosti súd posúdil podľa § 37 ods. 1, § 40 ods. 1, § 657, § 658 ods. 1, § 52 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1, § 451 ods. 2, § 457 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2, § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Uviedol, že právny predchodca žalobcu si uplatnil žalobou svoj nárok na základe toho, že so žalovanou mal uzatvoriť dňa 21.7.2013 zmluvu o pôžičke. Podstatnými náležitosťami zmluvy o pôžičke sú dohoda o prenechaní určitého množstva druhovo určených vecí (teda aj peňazí) dlžníkovi a tomu zodpovedajúca povinnosť dlžníka vrátiť tieto veci veriteľovi po uplynutí dohodnutej doby. Z uvedeného zároveň vyplýva, že v zmluve o pôžičke musí byť dostatočne určito a nespochybniteľne dohodnuté aj množstvo druhovo určených vecí, ktoré prenecháva veriteľ dlžníkovi.

Z obsahu listiny predloženej súdu právnym predchodcom žalobcu, označenej ako: „Žiadosť a Zmluva o poskytnutí účelovej pôžičky“ vyplýva, že žalovanej mala byť poskytnutá pôžička. K výške pôžičky sú v listine uvedené dva údaje a to „Schválená výška Pôžičky 1.197,30 eur“ a „Celková suma Pôžičky: 1.691,60 eur“. Z ďalšieho obsahu listiny konkretizácia týchto pojmov nie je celkom zrejmá a nie je ani vysvetlený prípadný rozdiel medzi nimi. Gramatický výklad slovného spojenia „celková suma pôžičky“ je podľa názoru súdu suma všetkých peňažných prostriedkov (celkové plnenie) poskytnutých dlžníkovi na základe zmluvy o pôžičke. Teda v oboch prípadoch je v listine uvedená suma, ktorá bola (mala byť) poskytnutá na základe zmluvy o pôžičke dlžníkovi. Zmluva obsahuje dve vyjadrenia s tým istým významom („pôžička“ a celková suma pôžičky“) a pri každom z nich je uvedená iná suma, čo zmluvu robí nezrozumiteľnou. Výška požičanej sumy je pritom esenciálnou a neoddeliteľnou náležitosťou zmluvy o pôžičke, a ak táto chýba, alebo je vyjadrená nezrozumiteľným alebo neurčitým spôsobom, nemôže dôjsť k platnému uzavretiu zmluvy o pôžičke. Podľa názoru súdu, listina podpísaná právnym predchodcom žalobcu a žalovanou nie je ako dvojstranný právny úkon dostatočne určitá v takom zmysle, aby z nej nepochybne vyplývala podstatná náležitosť zmluvy o pôžičke, ktorou je dohoda o presnom, resp. určitom množstve druhovo určených vecí poskytnutých žalovanému ako dlžníkovi. Nezrozumiteľnosť údajov o výške poskytnutého plnenia je tak zásadná vada tohto právneho úkonu, že nemožno aplikovať ani zásadu preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu, pretože žiaden prijateľný výklad v prospech platnosti právneho úkonu neexistuje. Podľa § 9 ods. 1 prvá veta zákona č. 129/2010 Z.z. musí mať zmluva o spotrebiteľskom úvere písomnú formu. Pokiaľ teda v písomnom znení zmluvy neboli dostatočne vymedzené všetky podstatné náležitosti zmluvy o pôžičke, nebola písomná forma zmluvy zachovaná. Súd preto dospel k záveru, že zmluva o pôžičke, ktorá mala byť uzavretá medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou je absolútne neplatná. Pokiaľ boli na základe takejto neplatnej zmluvy poskytnuté žalovanému nejaké finančné prostriedky, bol povinný vrátiť ich žalobcovi z titulu bezdôvodného obohatenia v zmysle ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka. Keďže medzi žalobcom a žalovanou ide vzhľadom na ich právne postavenie o spotrebiteľský právny vzťah, musel súd v zmysle ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. prihliadať aj na prípadné premlčanie žalovaného nároku. Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Súd má za to, že právny predchodca žalobcu sa dozvedel o bezdôvodnom obohatení žalovanej už v okamihu, keď žalovanej peňažné prostriedky poskytol, t.j. dňa 21.7.2013. Žaloba bola doručená súdu až dňa 10.1.2017, teda nepochybne po uplynutí dvojročnej premlčacej doby. Z uvedených dôvodov súd žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok / ďalej len CSP/. Keďže žalovaná mala v spore plný úspech, mala by tak proti žalobcovi nárok na plnú náhradu účelne vynaložených trov konania. Pretože jej však žiadne trovy nevznikli, resp. z obsahu spisu nevyplýva, že by bola nejaké trovy vynaložila, súd jej nárok na ich náhradu nepriznal.

2. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Podľa neho súd prvej inštancie posúdil označenú úverovú zmluvu nesprávne ako neplatný právny úkon. Takéto posúdenie nemá oporu v zákone ani v skutkovom stave. Výška úveru ako podstatná náležitosť zmluvy o úvere je uvedená v zmluve pod označením „schválená výška pôžičky“. Pokiaľ ide o údaj „celková suma pôžičky“, ide o sumu, na zaplatenie ktorej sa žalovaná zaviazala a zahŕňa jednak sumu poskytnutej pôžičky a jej navýšenie o dojednané úroky. Uvedený pojem je navyiac v čl. 1.1 Všeobecných obchodných podmienok definovaný ako súčet všetkých splátok dohodnutých medzi zmluvnými stranami. Okrem toho súd mohol jednoduchým aritmetickým výpočtom dospieť k záveru, že celková suma pôžičky je tvorená dvomi veličinami a to sumou schválenej pôžičky a sumou celkových nákladov spotrebiteľa, ktorá je v zmluve tiež uvedená. Predložená úverová zmluva tak podľa žalobcu spĺňa požiadavku zrozumiteľnosti, bola uzavretá riadne v písomnej forme, žalovaná úver čerpala, zmluvné strany sa riadili zmluvnými dojednaniami a v aj v záujme zachovania legitímnych očakávaní účastníkov úverového vzťahu nie je možné úverovú zmluvu označiť za absolútne neplatný právny úkon. Pri výklade tohto právneho úkonu mal okrem toho súd prvej inštancie brať zreteľ na ústavný príkaz preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu. Predmetná zmluva teda bola uzatvorená platne, preto je nesprávne nastolenie režimu bezdôvodného obohatenia a na plynutie premlčacej doby uplatneného práva žalobcu je potrebné aplikovať režim trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej

inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

5. Dôvodom zamietnutia žaloby súdom prvej inštancie bolo premĺčanie uplatnenej pohľadávky, ku ktorému súd prvej inštancie prihladal ex offo podľa v tom čase účinného ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Dňa 7.2.2018 však Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci PL. ÚS 11/2016 vyhlásil nález, podľa ktorého ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ustanovenie, ktoré nie je v súlade s ústavou, stráca účinnosť dňom uverejnenia nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (čl. 125 ods. 3, 6 Ústavy Slovenskej republiky).

6. V čase vyhlásenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie bolo ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinné a súd bol povinný toto ustanovenie aplikovať. Napriek tomu nález Ústavného súdu Slovenskej republiky treba vnímať tak, že ním bol vyhlásený od počiatku existujúci nesúlad napadnutého ustanovenia s Ústavou Slovenskej republiky. Nález ústavného súdu - okrem toho, že je právnym dôvodom neúčinnosti nesúladného ustanovenia zákona (ex nunc, od publikovania nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky) - predstavuje tiež interpretáciu dotknutých ustanovení ústavy (v tomto prípade čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) v tom zmysle, že ich treba vykladať inak než ich vyložil zákonodarca pri prijímaní nesúladného ustanovenia zákona (v tomto prípade to znamená, že prihládanie na premĺčanie bez námietky strany je v rozpore s týmito ustanoveniami ústavy). Súdny sú pri rozhodovaní viazané nielen zákonom, ale aj ústavou (čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Teda postup súdu prvej inštancie, ktorý v prejednávanej veci použil ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, bol síce v súlade s vtedy účinným zákonom, avšak v rozpore s ústavou, konkrétne s vtedy účinnými ustanoveniami čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Takýto protiústavný postup (aj keď išlo o postup v zmysle zákona) predstavuje porušenie práva žalobcu na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

7. Odvolací súd dáva do pozornosti aj uznesenie (zjednocujúce stanovisko) pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. októbra 2006 sp. zn. PLz. ÚS 1/06, kde bola riešená otázka okamihu hmotnoprávných účinkov nálezu ústavného súdu a kde ústavný súd okrem iného konštatoval, že hmotnoprávne účinky nálezu vo vzťahu ku konaniam, ktoré ešte neboli právoplatne skončené, nastávajú ex tunc, teda na ustanovenie zákona, ktoré bolo v nesúlade s ústavou, sa hľadí, akoby nebolo nikdy súčasťou právneho poriadku.

8. Aplikácia protiústavného ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. súdom prvej inštancie v danej veci, predstavuje nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorým bolo znemožnené strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, preto aj keď súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie, tak toto vyhodnocoval len v rozsahu potrebnom pre zistenie premĺčania, nie v celej miere uplatneného práva žalobcu /napríklad zo skutočností, ktoré doposiaľ vykonaným dokazovaním zistil súd prvej inštancie nemožno urobiť záver o omeškaní žalovanej s plnením jej záväzku a nemožno tak v celej miere posúdiť dôvodnosť žaloby žalobcu, ktorý si v spore uplatňoval aj právo na úrok z omeškania/. Vykonal dokazovania resp. jeho doplnenie pred odvolacím súdom tak, aby bolo podkladom pre rozhodnutie vo veci samej, by nebolo účelné. Bol preto daný dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Odvolací súd po preskúmaní veci je ďalej aj toho názoru, že záver súdu prvej inštancie o neplatnosti zmluvy o pôžičke neobstojí. Uvedený záver súd prvej inštancie založil na tom, že v zmluve sa nachádzajú dva rozdielne údaje o sume peňažnej pôžičky /ktorá je podstatnou náležitosťou zmluvy o pôžičke/ označené ako „schválená výška pôžičky“ /1.197,30 eur/ a „celková suma pôžičky“ /1.691,60 eur/, ktoré označenia podľa súdu prvej inštancie sú pritom obsahovo totožné pojmy. Zmluva teda podľa súdu prvej inštancie obsahuje dve vyjadrenia s tým istým významom a pri každom z nich je uvedená iná suma, čo robí zmluvu nezrozumiteľnou a preto podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatnou.

10. Uvedený záver súdu prvej inštancie nemá oporu v skutkovom stave ako tento vyplýva z už vykonaného dokazovania. Je pravdou, že zmluva o pôžičke, ktorú uzatvorili právny predchodca žalobcu ako veriteľ a žalovaná ako dlžník obsahuje uvedené dva pojmy, vždy s vyjadrením inej peňažnej

sumy, ale tieto pojmy nie sú obsahovo totožné. Ak „schválená výška pôžičky“ znamená sumu všetkých peňažných prostriedkov poskytnutých dlžníkovi veriteľom na základe zmluvy o pôžičke, tak pojem „celková suma pôžičky“ má obsah iný. Jeho definíciu obsahujú všeobecné obchodné podmienky /čl. 1 Definície a výkladové pravidlá, bod 1.1 Definície/, ktoré sú podľa čl. V. zmluvy /Vyhlásenie zmluvných strán/ neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. V ich zmysle je „celková suma pôžičky“ súčet všetkých splátok dohodnutých medzi veriteľom a dlžníkom v zmluve. Z obsahu zmluvy je teda jasné, že zatiaľ čo „schválená výška pôžičky“ znamená sumu peňažných prostriedkov požičiavaných veriteľom dlžníkovi tak „celková suma pôžičky“ je celková suma, ktorú musí dlžník veriteľovi vrátiť, teda samotná suma pôžičky navýšená o úroky, prípadne poplatky. Správnym právnym posúdením týchto skutočností je nutné podľa odvolacieho potom dospieť k záveru, že zmluva o pôžičke uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou určitá a zrozumiteľná ako to vyžaduje § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

11. Je teda zrejmé, že súd prvej inštancie výsledky vykonaného dokazovania nesprávne právne posúdil, keď dospel k záveru o absolútnej neplatnosti predmetnej zmluvy o pôžičke. Dôsledkom toho bol potom aj nesprávny právny záver súdu prvej inštancie, že v spore uplatnený nárok žalobcu je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia a tento nárok je premlčaný.

12. V ďalšom konaní súd prvej inštancie vyvodí z vykonaného dokazovania nové skutkové zistenia a právne závery ohľadne platnosti predmetnej zmluvy o pôžičke /súč pritom viazaný právnym názorom odvolacieho súdu/, a dokazovanie podľa návrhov strán sporu doplní na zistenie skutočností o skutočnej sume poskytnutej pôžičky, žalovanou zaplatených splátkach pôžičky a podobne, a to v takom rozsahu, aby mohli byť výsledky tohto dokazovania po ich právnom posúdení podkladom pre nové rozhodnutie o celom predmete sporu v zmysle podanej žaloby žalobcu.

13. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinštančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania /§ 396 ods. 3 CSP/.

14. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).